

SPECIFIC FEATURES IN THE TEACHER'S WORK IN THE MULTICULTURAL CLASS ROOM

Snezhana St. Konsulova^{1*}, Gabriela N. Atanasova²

¹ Department of Pedagogy and Management
Faculty of Engineering and Pedagogy - Sliven, Technical University - Sofia,
e-mail: snejanakonsulova@yahoo.com

² Department of Pedagogy and Management
Faculty of Engineering and Pedagogy - Sliven, Technical University - Sofia,
e-mail: [gabito @abv.bg](mailto:gabito@abv.bg)

Abstract

Education is increasingly seen as the main means of reproducing culture, on the one hand, and culture performs specific educational functions on the other. By modeling the personality behavior within a cultural model, it facilitates the socialization of individual individuals or groups and ensures their inclusion in society. The modern educational environment in kindergartens, schools and universities is multicultural. Each teacher's mission is to accept this feature as a resource that can be successfully included in their practice.

Keywords: *multiculturalism, multicultural classroom, minorities, bilinguals, education*

СПЕЦИФИКИ В РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ В МУЛТИКУЛТУРНА КЛАСНА СТАЯ

Снежана Ст. Консулова^{1*}, Габриела Н. Атанасова²

¹ катедра „Педагогика и мениджмънт“, Инженерно-педагогически факултет – Сливен,
към Технически университет – София, e-mail: snejanakonsulova@yahoo.com

*кореспондиращ автор

² катедра „Педагогика и мениджмънт“, Инженерно-педагогически факултет – Сливен,
към Технически университет – София, e-mail: [gabito @abv.bg](mailto:gabito@abv.bg)

Анотация

Образованието все по – често се разглежда като главно средство за възпроизвеждане на култура, от една страна, а културата изпълнява специфични образователни функции, от друга. Като моделиращо поведението на личността в рамките на даден културен модел, то улеснява социализацията на отделните индивиди или групи и осигурява тяхното приобщаване в обществото. Съвременната образователна среда в детските градини, в училищата и университетите е мултикултурна. Мисия на всеки преподавател е да приема тази характеристика като ресурс, който успешно да включва в своята практика.

Ключови думи: *мултикултуризъм,, мултикултурна класна стая, малцинства, билингви, образование*

УВОД

Все по – актуални процеси в образованието са засилване на етническото разнообразие в образователната среда и търсене на адекватна образователна политика, която да обслужва образователните потребности на всички обучаеми. Ако образованието не е ценност за малцинствата, то трябва да се търсят механизми, които да насърчават желанието за обучение.

Водеща идея в мултикултурното образование е осигуряване на общо образование за гражданското общество, в което доминира демократичният принцип. Наред с изучаването на достиженията сред различните етнокултурни общности, на преден план излиза въпросът за общо образование на всички деца от всички етноси. Това изискване е свързано с отчитане на общонационалните процеси за интеграция на етнически общности, в това число и на ромските деца. В контекста на тези детерминанти образователната система преустройва своите организационно – управленски измерения.

Съвременното училище е не само необходимост, но и достъпно образователно равнище на различните етнически общности. Тяхната общообразователна подготовка все повече се свързва с цялостното възпитание и образование на гражданите.

ЕТНОКУЛТУРНИ ОСОБНОСТИ

Малцинство или малцинствена група е социологическа група, която не представлява политически доминиращо множество на глас в рамките на населението в дадено общество. И в същото време социологическото малцинство не е задължително да бъде числено малцинство, но това може да е всяка група, която е подставена и непривелигирана спрямо доминиращата група по отношение на социален статус, образование, трудова ангажираност, здраве и политическа власт.

Ромите са етническа общност, вероятно произлизаща от северозападните части на Индийския полуостров, живееща днес в целия свят, най-вече в Европа. Общият им брой се оценява между 5 и 10 милиона души. Страните с най-голямо циганско население са Румъния, България, Унгария, САЩ, Сърбия и Словакия.

Ромското население в България е трето по численост и относителен дял.

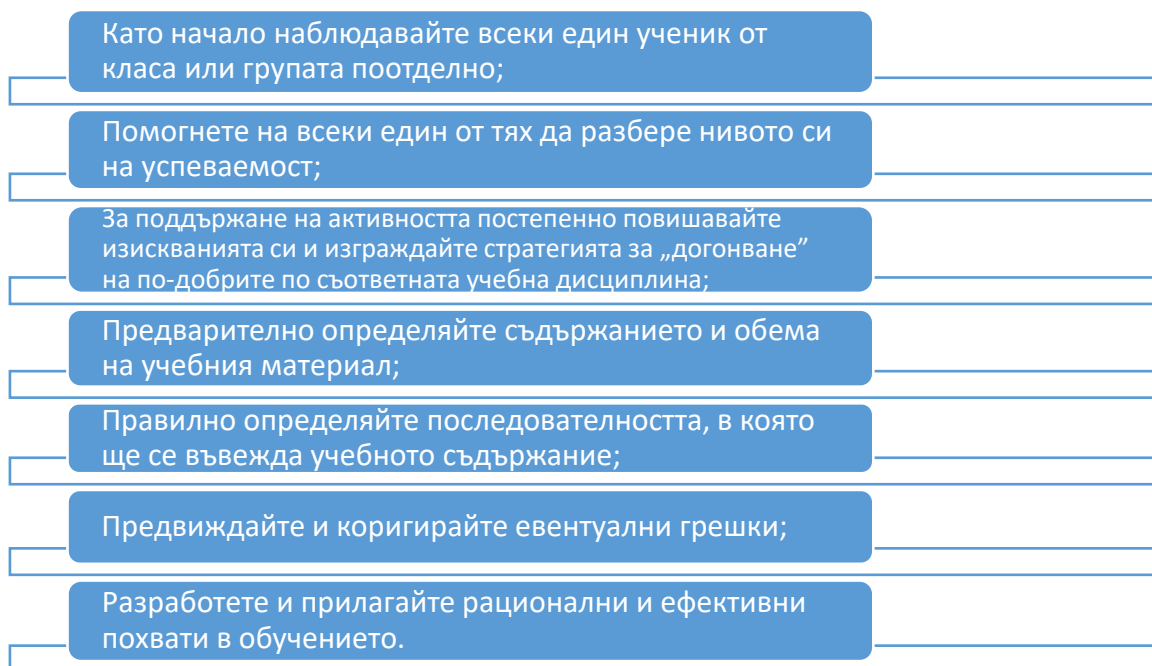
ЕМОЦИОНАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ НА УЧЕНИЦИТЕ В МУЛТИКУЛТУРНАТА КЛАСНА СТАЯ

В много региони на страната преобладават училища с мултикултурните класове, в работата с които от първостепенна важност е опазването на културната идентичност и зачитане на различността. В такава общност се проявяват различни емоции (позитивни и негативни), налага се владеене на общ езиков код на общуване. Затрудненото изразяване на български език води до дефицит в способността за изказване на собствените чувства и в разбирането на чувствата на другите.

Мултикултуризмът предполага приемане на различни културни групи в рамките на общността. По време на комуникация в мултикултурните класове децата са източник на разнообразни емоционални реакции. Те реагират по различен начин на изискванията към тях, на претенциите, на приятните новини, на агресията, на комплиментите. Спецификата на училищна възраст предполага често сблъскване с проблеми поради неспособност на децата да разбират и контролират чувствата си. Някои негативни емоции, като чувство на отхвърленост от средата, срам от ниските постижения, гняв, предизвикват сериозни състояния на дискомфорт и самоизолация.

КОМПЕТЕНТНОСТ НА УЧИТЕЛИТЕ ЗА РАБОТА В МУЛТИКУЛТУРНИ КЛАСОВЕ

Когато класната стая е културно разнообразна, особено важна е културната компетентност на учителите. Те трябва да набележат конкретни цели за постигането на които съдействат следните стъпки:

фигура 1

Следващите прийоми са свързани с модифициране на учебното съдържание, според особеностите на обучаваната група деца. Начинът на преподаване трябва да е образен, нагледен и да е свързан с техния познавателен житейски опит. Това се налага поради различното равнище на владеене на официалния книжовен български език, когато повечето от децата не притежават в речеви план необходимия лексикален и синтактичен минимум. И това налага диференциация и индивидуализация на процеса на обучение, съобразно индивидуалните потребности на децата от етнически малцинства, които са пряко свързани с възпитание и учене.

АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

Общи брой ученици в област Сливен за учебната 2018/2019 година е 22141, разпределени в 71 учебни заведения.

Във всички училища намиращи се в селата на територията на Сливенска област, които са 32 на брой, делът на ученици билингви е доминиращ - приблизително 99 % от обучаващите се в тях. Такава е и ситуацията в Сливенските училища - ОУ "Братя Миладинови", ОУ "Юрий Гагарин", СОУ "Хаджи Мина Пашов", Професионална гимназия по текстил и облекло "Добри Желязков", Професионална гимназия по механотехника.

Наличие на мултикултурни класове има и в СОУ "Георги Каравелов" – гр. Шивачево, СОУ "Неофит Рилски" – гр. Твърдица, ОУ "Христо Смирненски" – гр. Кермен, СОУ "Иван Вазов" – гр. Нова Загора, СОУ "Христо Ботев" – гр. Нова Загора и СОУ "Г.С. Раковски" – гр. Котел.

ПРОБЛЕМНИ ЗВЕНА

- Бедността и ниския стандарт на живот са фактор за нередовно посещаване на учебните заведения и за отпадане на ученици роми от училище / предимно в 5-12 клас /.
- Ниска степен на грамотност и квалификация на възрастните роми.
- Недостатъчна мотивация на децата и родителите от ромски произход за необходимостта от обучение и образование.
- Затруднена адаптация на учениците от ромски произход в училище.
- Незадоволително усвояване на преподавания учебен материал поради недостатъчно владеене на български език.

•Липса на квалифицирани учители, познаващи специфичните проблеми на интеграцията на ромите, ромския етнос и ромската култура.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Българската образователна система прави опити, но не е напълно подготвена да предостави високо качество на образование в мултикултурните класове. Министерството на образованието и науката набелязва редица промени в тази насока, но съществуват множество причини, непозволяващи осъществяването на проектираните иновации в образованието.

Трябва да се обърне внимание и на това, че българският учител не е квалифициран да работи в класове от деца със смесен етнически произход. Разчита се предимно на неговият професионализъм и ценностна нагласа.

Научните изследвания, резултатите от които са представени в настоящата публикация, са финансирани от Вътрешния конкурс № 192ПД0011-16 на ТУ- София-2019 г.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Boyadzhieva, N.** i dr. Podgotovka i naglasi za sotsialno-pedagogicheskata rabota i konsultirane v interkulturna sreda(rezultati ot empirichno prouchvane) / N. Boyadzhieva, Ya. Dimitrova.(Sotsialna pedagogika i sotsialna rabota). // P e d a g o g i k a , XX, 2010, N 4, s. 33-58.
2. **Ivanov, Ivan** Petkov. Problemi na metodologiyata na izsledvaniyata v interkulturnoto obrazovanie / Ivan P. Ivanov ; [red. Violeta Atanasova]. - Shumen : Univ. izd. "Episkop Konstantin Preslavski", 2011. - 248 s. : s tabl., sh. ; 21 sm
3. **Kyuchukov, Hristo** Slavov. Interkulturnoto obrazovanie na romskite detsa / Hristo Kyuchukov, Valentina Koleva. - Sofiya : Iktus print, 2004. - 92 s. : s tabl., sh. ; 20 sm
4. **Nikolova, M.** Pedagogikata v savremennite usloviya na obuchenie. Izvestiya na Sayuza na uchenite – Sliven, ISSN 13112864, 2009.tom 15. s.104. 2010.
5. **Nikolova, M.** Ingilizova, M. Izgrazhdane na obrazovatelno prostranstvo i integrirane na balgarskoto obrazovanie v nego. Izvestiya na Sayuza na uchenite – Sliven, ISSN 13112864, 2012. tom tom 21, s. 89.
6. **Totseva, Yanka.** Interkulturno obrazovanie i obrazovatelna integratsiya v balgarskoto uchilishte / Yanka Totseva.(Obrazovatelna politika). // S t r a t e g i i n a o b r a z o v a t e l n a t a i n a u c h n a t a p o l i t i k a , XVIII, 2010, N 4, s. 327-338.

ИЗТОЧНИЦИ В ИНТЕРНЕТ:

1. Regionalno upravlenie na obrazovaniето – Sliven.- .-[Elektronen resurs].- <http://ruo-sliven.org/rioup/school/sliven.htm> (29.01.2019 g.)